

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

Voorkomen non-consensuele niet-noodzakelijke medische behandelingen intersekse kinderen

Aanleiding

Tijdens het tweeminutendebat Emancipatie d.d. 3 april 2024 heeft uw voorganger aan de TK toegezegd hen op de hoogte te stellen van de uitkomsten van de rondetafelbijeenkomst over het voorkomen van niet-noodzakelijke medische behandelingen (nnmb's) bij kinderen met DSD/intersekse. Het definitieve verslag alsmede de twee startnotities zijn recent aan ons opgeleverd door ZonMw. Met het oog op het WGO Emancipatie van 18 november a.s. stellen wij voor om deze stukken voor het WGO naar de TK te sturen vergezeld van een brief met duiding en vervolgproces.

Gevraagd besluit

Wij adviseren u in te stemmen met het verzenden van het verslag plus startnotities alsmede bijgaande aanbiedingsbrief aan de TK, mede namens M.VWS.

Kernpunten

- U informeert de TK over de uitkomsten van de rondetafelbijeenkomst door middel van het delen van het verslag en de startnotities op basis waarvan het gesprek plaatsvond en geeft een nadere duiding van de onderwerpen waarover consensus bestond.
- U geeft aan op welke wijze u invulling geeft aan de maatschappelijke opgave door organisaties te ondersteunen die zich richten op maatschappelijke acceptatie, gelijkheid en veiligheid van lhbtqi+ personen, waaronder specifiek intersekse personen. Binnen de alliantie Kleurrijk en Vrij zorgt de Nederlandse organisatie voor seksediversiteit (NNID) voor het verspreiden van kennis en bewustwording over intersekse. Ook binnen de alliantie Gezondheidszorg op Maat 2 wordt aandacht besteed aan het zorgen voor meer bekendheid en het verspreiden van feitelijke kennis over intersekse.
- In de brief staat dat de ophanden zijnde kwaliteitsstandaard een belangrijke stap in het proces is om te komen tot een weloverwogen besluit ten aanzien van hoe nnmb's bij (zeer) jonge intersekse kinderen te voorkomen
- U deelt naar verwachting voor de zomer van 2025 een Emancipatienota met de Kamer namens het kabinet. U geeft aan het verslag van de rondetafelbijeenkomst mee te nemen als input voor in de Emancipatienota.

Emancipatie

Van

Persoonsgegevens

Datum

21 oktober 2024

Referentie

48828572

Bijlagen

- concept Kamerbrief uitkomsten rondetafelbijeenkomst

-aanbiedingsbrief ZonMw

-verslag rondetafelbijeenkomst d.d. 19 juni 2024 + startnotities

-brief d.d. 6 juli 2023 aan TK (Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 30 420, nr. 384)

- Verslag van een schriftelijk overleg over voorkomen van niet-medisch noodzakelijke non-consensuele behandelingen intersekse kinderen d.d. 15 april 2024 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 30 420, nr. 395)

-motie Kostić (Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 30 420, nr. 401)

Toelichting

Datum

21 oktober 2024

- Nnmb's zijn non-consensuele niet-noodzakelijke medische behandelingen bij (zeer) jonge intersekse kinderen. Internationale instanties, zoals de VN, de Raad van Europa en de Europese Commissie, benaderen intersekse vanuit een mensenrechtenperspectief. Zij veroordelen medische behandelingen van intersekse kinderen als een schending van mensenrechten. Het gaat dan specifiek om de rechten op lichamelijke integriteit, zelfbeschikking en autonomie. Dat geldt dus ook voor 'normaliserende' (genitale) chirurgie en hormoonbehandelingen die worden uitgevoerd op een leeftijd dat de persoon zelf geen vrije en volledig geïnformeerde toestemming kan geven. Intersekse kinderen worden geboren met een lichaam dat niet helemaal overeenkomt met het heersende beeld van man of vrouw. Denk aan geslachtskenmerken, chromosomen en/of genen of de hormoonbalans. Normaliserend wil zeggen dat een kind lichamen wordt aangepast aan de geslachtskenmerken van een meisje danwel een jongen. Uit onderzoek door het NIVEL¹ blijkt dat een deel van de genitale ingrepen medisch noodzakelijk is en een ander deel niet, maar om cosmetische, culturele en/of psychosociale redenen wordt uitgevoerd.
- De toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft op 6 juli 2023 mede namens de toenmalige Minister van VWS de TK een brief gestuurd (zie bijlage) waarin is aangegeven dat er een verkenning zou worden gedaan samen met betrokkenen en zorgprofessionals hoe nnmb's zouden kunnen worden voorkomen. Daarbij zou zowel gekeken worden naar de in ontwikkeling zijnde kwaliteitstandaard DSD/Intersekse als naar de voors en tegens van een wettelijk verbod op nnmb's. Onderdeel van deze verkenning was een rondetafelgesprek met experts en betrokken organisaties.
- De rondetafelbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 19 juni jl. bij ZonMw in Den Haag. Er waren ongeveer 50 aanwezigen (onderzoekers, zorgprofessionals, patiëntenverenigingen, ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties). Aan de hand van twee startdocumenten is gesproken over de mogelijkheden van regulering, één vanuit de het perspectief van de kwaliteitsstandaarden/richtlijnen en één vanuit het juridische perspectief.
- Het definitieve verslag is 10 oktober jl. door ZonMw naar OCW/DE als opdrachtgever gestuurd. Hieruit blijkt dat op de belangrijkste punten overeenstemming bestond te weten:
  - een gedeelde behoefte aan regulering die de rechten van het kind beschermt, waarbij gewacht wordt met nnmb's totdat het kind zelfstandig de keuze kan maken.
  - ruimte voor differentiatie – naar DSD-conditie en naar leeftijd. De harde leeftijdsgrens van twaalf jaar is volgens de deelnemers niet houdbaar.
  - het proces rondom de zorg verdient veel aandacht, zowel vanuit het

---

¹Het NIVEL rapport 'Genitale operaties bij kinderen met DSD (Differences of Sex Development) jonger dan 12 jaar is door uw voorganger op 22 december 2022 naar de TK gestuurd (Tweede Kamerstukken 2022-2023, 30 420, nr. 379). DSD is de medische term voor intersekse (variëaties in de geslachtelijke ontwikkeling).

Datum
21 oktober 2024

perspectief van mensenrechten (recht op lichamelijke integriteit, bescherming van het kind) als vanuit het perspectief van goede zorg (kwaliteitswaarborg).

- Bij dat proces hoort goede psychosociale begeleiding voor kind en ouders vanuit meerdere perspectieven, door een onafhankelijk persoon/onafhankelijke counseling, en toetsing voor- en achteraf, met heldere zorgvuldigheidseisen waaraan artsen moeten voldoen.
- Daarnaast is – ook maatschappelijk – meer openheid en meer dialoog rond het thema intersekse nodig.

Krachtenveld (Politiek)

- Recent nog (21 mei jl.) is de motie Kostić c.s. ingediend tijdens het tweeminutendebat Emancipatie. Hierin wordt de regering opgeroepen om in het belang van het welzijn van het kind er alles aan te doen om te voorkomen dat non-consensuele niet-noodzakelijke medische behandelingen (hierna: nnmb's) bij intersekse kinderen plaatsvinden. Deze motie is met 144 stemmen aangenomen.
- In het regenboogstembusakkoord 2023 is opgenomen dat er in de komende kabinetsperiode een strafrechtelijk verbod komt op niet-consensuele, niet-noodzakelijke medische behandelingen van intersekse kinderen. Het akkoord is getekend door GL/PvdA, D66, VVD, CDA, Partij voor de Dieren, SP, Volt, BIJ1 en 50PLUS. De punten uit het regenboogstembusakkoord zijn niet opgenomen in het regeerprogramma.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De naam van de behandelend ambtenaar wordt weggelakt op grond persoonsgegevens.